

Lape Uusimaa Yhdessä olemme enemmän

19.10.2018

SIPOO

Paikallinen kehittämistyö muutosohjelman aikana:

Perhekeskus

Lääkäri mukana palvelutarpeen arvioinnissa

Kokeilu alkoi Sipoossa syksyllä 2017 kentällä syntyneestä tarpeesta saada lääkäri mukaan arvioimaan tilannetta heti lastensuojeluilmoitusta tai sosiaalihuoltolain mukaista yhteydenottoa käsiteltäessä. Lääkäri osallistui arviointitiimin tapaamiseen ensi alkuun 30 min. viikossa ja vuotta myöhemmin, eli syksyllä 2018, aikaa pidennettiin siten, että lääkäri osallistuu nykyään tunnin viikossa arviointitiimin kokoukseen. Tiimi käy läpi yhdessä niitä ls-ilmoituksia ja shl-yhteydenottoja, joihin kaivataan lääkärin konsultaatiota. Kokemus on osoittanut, että sosiaalityöntekijät ovat ajan kanssa tunnustaneet, että yhä useampi asiakas hyötyy moniammatillisesta arvioinnista. Konsultaation lisäksi lääkäri on käytännössä osallistunut palvelutarpeen arviointiin tapaamalla asiakkaan henkilökohtaisesti, osallistumalla esim. sairaalalavareihin jne. Kokeilun aikana lääkäristä on siis tullut työpari eikä toiminta ole enää vain ulkopuolista konsultointia.

Toiminta on nykyisellään jo vakiintunut käytäntö ja sitä aiotaan jatkaa tulevaisuudessa. Toiminnalla saavutetaan merkittävää hyötyä asiakkaan, työntekijöiden, yhteistyön, tiedonkulun ja talouden hyödyksi.

Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitokset hyvinvoinnin tukena

1) Nest (Haavi) - tuettu pienryhmä yläkoulun oppilaille. Kehitetty Sipoonlahden koulussa, jossa perinteinen jopo-opetus ei tuottanut toivottuja tuloksia syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille. Nestin periaatteena on, että oppilaat hakevat itse paikkaa Nest-ryhmään, jos haluavat opiskella pienemmässä ryhmässä omien tavoitteidensa mukaisesti. Nest kehittää opetusta ja ohjausta oppilaan tarpeista lähtien, myös perheiden tuen tarpeet huomioiden. Nestiin kuuluu tiivis yhteistyö oppilashuollon kanssa sekä koulun ulkopuolisten hoito- ja kuntoutustahojen kanssa. Ryhmän opettajalle ja ohjaajalle on järjestetty säännöllinen konsultaatiomahdollisuus lääkärin kanssa. LAPE-hankkeen aikana ryhmä on osallistunut Terveysmetsäretkisarjaan yht. 4 kertaa. Nest on pystynyt estämään koulupoissaoloja ja koulupudokkuutta.

2) Sipoosta Tiina Luomanen ja Anne Salmela osallistuivat Uudenmaan edustajina monialaiseen verkostoon, joka työsti THL:n ja OPH:n edustajien kanssa oppaan perusopetuksen opiskeluhoitoryhmien toimintaa tukemaan ja ohjaamaan. Oppaan nimi on Yhteisestä työstä hyvinvointia - opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa.

3) Esiopetuksen yksilöllisen oppilashuollon mallintaminen. Oppilashuollon asiakaslähtöinen tavoitetilan kuvaus tehtiin Lohjan ja Sipoon toimijoiden kanssa yhteistyössä. Työskentelyssä hyödynnettiin asiakashaastatteluita, kunnille osoitettua selvitystä (hyvinvoinnin ja oppilashuollon selvitys kuntiin 2017), työpajojen antia sekä näiden kahden kunnan esiopetuksen oppilashuollon nykytilan analyysia. Tuotettiin myös esite, jota voidaan käyttää ja jakaa vanhempaintapaamisissa ja henkilöstökokouksissa.

4) Sipoo haki ja sai valtionavustusta Perhekoulu oppivaa kouluuyhteisöä kehittämässä -hankkeeseen. Hanke toteutetaan Sipoon, Porvoon ja Valterin (oppimis- ja ohjauskeskus) yhteistyönä. Hanke hyväksyttiin mukaan myös OPH:n kokeilukeskuksen kokeiluohjelmaan.

5) Sipoossa toteutettiin ketteränä kokeiluna Oppilashuollon asiakasraati, jossa kerättiin palautetta eri ikäisiltä oppilailta, oppilashuollon palvelujen käyttäjiltä. Palautteen keräämistä jatketaan tulevana lukuvuotena, ja oppilaat otetaan mukaan palautteen keruun suunnitteluun.

Erityis- ja vaativan tason palvelut

Auttajaverkoston johtaminen

Auttajaverkoston johtamisen ketterä kokeilu suunniteltiin parantamaan tilannetta, jossa asiakasperheiden palvelut eivät olleet yhteissynkronisoituja ja auttajaverkoston johtajuus oli epäselvää. Kokeilulla haluttiin varmistaa, että asiakasperheiden palvelut ovat yhteen sovitettuja ja selkeästi johdettuja. Jos asiakasperhe saa palveluja monesta eri yksiköstä, on tarpeen ”nostaa” johtajuus tarpeeksi korkealle tasolle, jotta voidaan tehdä päätöksiä resurssien käyttämisestä tehokkaalla tavalla, ja auttaa näin parhaiten asiakasta. Kokeilussa kehitettiin työnohjauksen ja konsultoinnin malleja. Työnohjausta järjestettiin koko verkostolle eikä yksittäiselle ammattiryhmälle. Auttajaverkoston konsultointimahdollisuuksia parannettiin. Lisäksi selkiytettiin sektorirajat ylittävää johtajuusrakennetta kohti rohkeaa, koko verkoston kattavaa johtamista, jossa auttajaverkoston työ etenee asiakkaan (eikä organisaation) tarpeet edellä. Jokainen ammattilainen saa monipuolisesti käyttää omaa osaamistaan. Kun verkoston työllä on yhteinen tavoite, on yhteistyö ja asiakkaan auttaminen innostavaa ja vaikuttavaa. Työtä voi kuvata jazztahtavaksi verkostojohtamiseksi. Kokeilun jälkeen työ jatkuu, toimintatapa juurrutetaan ja mallinnetaan eri sektoreiden työntekijöiden keskuudessa ja johtajuusrakenne pidetään selkeänä.

1. Paikallinen kehittämistyö muutosohjelman jälkeen

- Auttajaverkoston johtamisen toimintatapa juurrutetaan ja mallinnetaan eri sektoreiden työntekijöiden keskuudessa ja johtajuusrakenne pidetään selkeänä. Sote-asemalla johtamismalli on jo käytössä.
- Lääkäri mukana palvelutarpeen arvioinnissa jatkuu jo vakiintuneena työtapana.
- Nest-ryhmän toiminta Sipoonlahden koulussa jatkuu ja sitä kehitetään edelleen vastaamaan oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin ja heidän perheidensä palvelutarpeisiin. Mallia levitetään ja sovelletaan muihin Sipoon kouluihin ja sitä levitetään myös maakuntaan (Uusimaa) ja valtakunnallisesti.
- Koulukieltäytymiskysely SRAS-R on osa Sipoon koulujen poissaoloihin puuttumisen mallia, jossa on roolitettu koulun ja koulun ulkopuolisten toimijoiden vastuut.
- Lukuvuoden 2018-19 aikana varmistetaan, että kaikissa Sipoon kouluissa on toimivat rakenteet yhteisöllisen oppilashuoltotyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tässä työssä käytetään tukena opasta: Yhteisestä työstä hyvinvointia - opiskeluhuoltoryhmä perusopetuksessa THL 2018.
- Perhekoulu-hanke toteutetaan vuosina 2018-2019.

2. Linkittyminen maakunnalliseen kehittämistyöhön muutosohjelman aikana

- Olemme osallistuneet koulukieltäytymiskyselyn SRAS-R pilotointiin. Kysely, joka tehdään erikseen oppilaalle ja vanhemmalle. Kysely tuottaa tietoa koulukieltäytymisen syistä, jotka on jaettu neljään pääluokkaan. Kun syyt tunnistetaan paremmin ja tarkemmin, voidaan oppilaan ja perheen tarvitsema tuki kohdentaa tarkoituksenmukaisesti ja tiedetään paremmin, ketä pyydetään mukaan auttajaverkostoon.

3. Kokeilusta pysyväksi käytännöksi

- Auttajaverkoston johtaminen on selkeää ja asiakasperheiden palvelut ovat yhteisesti suunniteltuja ja toteutettuja.
- Lääkäri on mukana lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnissa, osallistuen arviointitiimin työskentelyyn
- Nest-tuettu pienryhmä vakiintuu yhdeksi opetusjärjestelyjen malliksi ja mallia sovelletaan Sipoon kouluissa
- Koulupoissaoloihin puuttumisessa hyödynnetään koulukieltäytymiskyselyä ja siitä saatavaa tietoa.
- Kehitämme esiopetuksen oppilashuoltoa.
- Oppilashuolto kerää säännöllisesti asiakaspalautetta.
- Jokaisessa koulussa toimii opiskeluhoitoryhmä, joka suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää koulun yhteisöllistä opiskeluhoiltoa.

4. Alueelle juurrutettavat kokeilut muista kunnista:

- Tutustumme Porvoon Oppilashuolto somessa - ketterään kokeiluun ja Opiskeluhoillon yhteiseen asiakastyöhön/yhteisvastaanottoon sekä Mäntsälän Koulussa pysymisen kokeiluun.
- Toteutamme Perhekoulu-hankkeen yhdessä Porvoon ja Valterin kanssa

5. Sidonnaisuudet maakunnalliseen kehittämistyöhön muutosohjelman päätyttyä:

- Koulukieltäytymiskyselyn jatkokehitys ja koulussa pysymisen tukeminen
- Hoitopolkujen kehittäminen yhdessä HUS nuorisopsykiatrian kanssa

6. Muutosohjelman aikana syntyneet rakenteelliset muutokset:

- Perhekeskuksessa on lisätty yhteistyötä lääkärin ja sosiaalityön välillä.
- On kehitetty auttajaverkoston johtamista huomioiden niiden asiakasperheiden tarpeet, jotka käyttävät samanaikaisesti useampaa palvelua.
- LAPE-hankkeen aikana oppilashuollon työtavat ja menetelmät ovat kehittyneet, ja olemme löytäneet uusia yhteistyökumppaneita maakunnasta ja valtakunnallisesti.

Yhteenveto

2018	2019	2022	2025	2030
	Verkostojohtamisen malleja kehitetään edelleen	Asiakasperheiden saamat palvelut ovat yhteen sovitettuja ja auttajaverkoston johtaminen on selkeää		
	Lääkäri on mukana lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnissa, osallistuen arviointitiimin työskentelyyn			
Nest-Sipoonlahti	Nest kehitystyö jatkuu	Nest Sipoon kouluissa	Jokainen lapsi ja nuori pystyy käymään koulua	
SRAS-R kyselyn pilotointi	SRAS-R kysely käytössä	Sipoon kouluissa toimivat poissaoloihin puuttumisen mallit	Koulupoissaoloihin puututaan systemaattisesti yhteisen toimintamallin mukaisesti	
	Jokaisessa Sipoon koulussa toimii yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä		Koulut ovat terveellisiä, turvallisia ja viihtyisiä	
Perhekoulu-hanke käynnistyy	Perhekoulu-hankkeen pilotointi	Perhekoulun mallit osana koulujen perustoimintaa	Kodin ja koulun yhteistyö toimii oppilaan parhaaksi ja koulu tukee vanhempien kasvatustehtävää	
	Oppilashuollon henkilöstö kerää säännöllisesti asiakaspalautetta	Oppilashuollon asiakaspalautte kerätään digitaalisesti		